

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMININ AMAÇ VE İŞLEVLERİ

Özel gereksinimli olduğu belirlenen her öğrenci için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı(BEP) hazırlanır. Bu amaçla öğrenci ayrıntılı değerlendirmeye alınır. Ayrıntılı değerlendirme sonucunda belirlenen performans düzeyi ve eğitsel gereksinimleri doğrultusunda yılda bir kez BEP hazırlanarak yıl içerisinde BEP ekibinin uygun gördüğü aralıklarla değerlendirme yapılır. Özel gereksinimli her öğrenci için hazırlanması gerekli ve yasal olarak zorunlu bireyselleştirilmiş eğitim programlarının temel amacı, bu öğrencilere en üst düzeyde yararlanabilecekleri eğitim fırsatları sunmaktır.

KİMLERİN BEP'E İHTİYACI VARDIR?

- Aynı yaş grubundaki çocuklara sağlanan eğitim olanaklarından yararlanmasını engelleyen özel eğitim gereksinimi olan bireylerin,
- Engeli ya da yetersizliği, eğitimsel performansını olumsuz olarak etkileyen bireylerin,
- Gereksinimlerinin karşılanması için özel düzenlenmiş destek eğitime gereksinim duyulan bireylerin eğitim programına ihtiyacı var demektir.

BEP'İN YARARLARI

- Çocuğun yapabilecekleri betimlenir.
- Çocuğa uygun eğitim hizmetleri sunulur.
- Çocuğun engelinden kaynaklanan farklı gereksinimleri belirlenir.
- Çocuğun kendi öğrenmesi ile ilgili daha fazla sorumluluk almasına yardımcı olunur.
- Çocuğun öğrenmesi izlenir.
- Çocuğun ilerlemeleri kayda alınır.
- Çocuğun ailesi ile diğer birim üyelerinin ilişkilerine katkıda bulunur.
- Çocuğun eğitiminde karşılaşılabilecek sorunlar ve çözümler alınacak kararlar hakkında aile ve okul personeline eşit söz hakkı sağlar.

BEP GELİŞTİRME BİRİMİ

Kurum müdürü veya görevlendireceği müdür yardımcısının başkanlığında, gezerek özel eğitim görevi verilen öğretmen,aile,özel eğitim gerektiren öğrenci,rehber öğretmen-psikolojik danışman,eğitim programları hazırlamakla görevli öğretmen,özel eğitim gerektiren öğrencinin sınıf öğretmeni veya hazırlanan programın içeriğine uygun branş öğretmeni,gerektiğinde izleme tanılama ve değerlendirme ekibinden görevli bir kişiden oluşur.

Başkan, aile, özel eğitim gerektiren bireyin kendisi, özel eğitim gerektiren öğrencinin sınıf öğretmeni veya hazırlanan programın içeriğine uygun branş öğretmeni, rehber öğretmen-psikolojik danışman BEP geliştirme biriminin çekirdek üyeleridir.

Ayrıca, gerek duyulduğunda tıbbi personel, fizik tedavi uzmanı, konuşma terapisti, odyolog(işitme ve konuşma bozuklukları uzmanı) vb. farklı disiplinlerden uzmanlarda BEP toplantılarına davet edilebilirler.

BEP NASIL HAZIRLANIR?

BEP üç aşamada hazırlanır:

1.Basamak; Öğrencinin var olan becerilerinin tespiti amacıyla performans düzeyinin belirlenmesi.

PERFORMANS DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ

Bireyselleştirilmiş eğitim programında çocuğun performans düzeyine ilişkin ifadelerin yer alması gerekmektedir. Öğrencinin performans düzeyi, ayrıntılı değerlendirme sonuçlarına dayalı olarak hazırlanan, öğrencinin yapabildikleri ve yapamadıklarını tanımlayan özet ifadelerdir. Performans düzeyi ifadesinin bireyselleştirilmiş eğitim programında yer alması, ailelerin ve öğretmenlerin öğrencinin programda göstermiş olduğu ilerlemeyi belirlemeleri açısından son derece önemlidir. Bu ifadeler, değerlendirme sonuçlarını açık ve anlaşılır şekilde özetlemektedir. Ayrıca, performans düzeyi ifadesi öğrencinin belirli ihtiyaçlarını tanımlamayı ve öncelik sırasına dizmeyi sağlamaktadır.

Performans düzeyi alınırken tarama kontrol listeleri kullanılmalı, anne baba veya çocuğu tanıyan kişilerle görüşmeler yapılmalı, gözlem yapılmalı, çocuğun sağlık ve tıbbi bilgileri incelenmelidir.

İlkokulda kaynaştırma eğitim programında devam eden öğrencilerin performansı ilkökul müfredatına dayalı olarak belirlenir. Aşağıda Türkçe, Hayat Bilgisi, Matematik derslerine ait örnek performans listeleri yer almaktadır. Söz konusu listeler öğrencinin yapabildiklerine artı (+), yapamadıklarına eksi(-) işaretleri kullanılarak öğrencinin performansı kaydedilebilir.

TÜRKÇE DERSİ PERFORMANS LİSTESİ

Duyduğu sesi ayırt eder.	
Görsellerle sesi eşleştirir.	
Sesi okuma çalışması yapar.	
Sesi yazma çalışması yapar.	
Seslerden hece oluşturur.	
Heceleri okur.	
Heceleri yazar.	
Hecelerden kelime oluşturur.	
Kelimeleri okur	
Kelimeleri yazar.	
Kelimeleri görsellerle eşleştirir.	
Cümle oluşturur.	
Cümle okur	
Cümle yazar.	
Cümleleri görsellerle ifade eder.	
Metin oluşturur.	
Metin okur.	
Kendini yazılı ifade eder.	
Noktalama işaretlerini bilir.	

HAYAT BİLGİSİ DERSİ PERFORMANS LİSTESİ

ÜNİTE ADI: OKUL HEYECANIM

Fiziksel özelliklerini fark ederek kendini tanıır.	
Duygularını fark ederek kendini tanıır.	
Neleri kolayca yapabildiğine karar verir.	
Bir gününü nasıl geçireceğini planlar.	
Arkadaşlarının oyunlarına katılır.	
Kullanacağı ders araç gereçlerini seçer.	
Kişisel bakımını sağlamak için yapabileceklerini belirler.	
Temel kavramları (sağında,solunda,yanında,karşısında,	
Okul ve sınıf kurallarına katılır.	
Türk Bayrağı'nı ve İstiklal Marşı'nı tanıır.	
Öğretmenin ve arkadaşlarının sözlerini kesmeden dinler.	
Temizlik ve görgü kurallarına uyar.	
Okul ve sınıf eşyalarını tanıır ve özenli kullanır.	
Atatürk,resmi,Türk Bayrağı,İstiklal Marşı ve	
Atatürk'ün Gençliğe Hitabesinin sınıfta bulunma nedenlerini bilir	
Atatürk'ün hayatını bilir.	
Milli bayramları bilir.	
Aşı'nın önemini bilir.	
Okulda çalışanların mesleklerini bilir.	
Görsel ve İşitsel iletişim araçlarını bilir.	
Doğal afetlerden korunma yollarını bilir.	

ÜNİTE ADI: BENİM EŞSİZ YUVAM

Her canlının bir yuvaya ihtiyacı olduğunu bilir.	
Evinin adresini ve telefon numarasını söyler.	
Canlıların nasıl beslendiklerini bilir.	
Görgü kurallarına uyar.	
Kişisel eşyalarını özenle kullanır.	
Başkalarının eşyalarını izin alarak kullanır.	
Ailesindeki bireyleri tanıır ve tanıtır.	
Çevresindeki insanlara karşı hissettiği duyguları fark eder.	
Evi ve ailesiyle ilgili duygu ve düşüncelerini özgün bir biçimde ifade eder	
Ailesindeki liderin/liderlerin ailedeki rolünü fark eder.	
Çevresi ile ilişki kurmada hangi duyu organlarından yararlandığını söyler	
Paranın değişim aracı olarak işlevini fark eder.	
Evindeki alet ve makineleri güvenli bir şekilde kullanmak için sorular sorar	
Doğal afetler karşısında yapması gerekenleri belirleyerek	
Ailesiyle birlikte hazırlık yapar.	

ÜNİTE ADI: DÜN,BUGÜN,YARIN

Geçmiş,şimdi,gelecek zaman dilimlerini ayırt eder.	
Kısa bir özgeçmiş hazırlayarak kendini tanıtır.	
Geçmişten günümüze kılık kıyafette oluşan değişiklikleri araştırır ve bir kıyafet tasarlar	
Bayram kutlamalarındaki duygularını sözlü olarak ifade eder.	
Canlıların hareketlerini ve seslerini birbirinden ayırt eder.	
Mevsim değişikliklerine bağlı olarak canlıların yaşamlarındaki değişiklikleri fark eder.	
Takvimi kullanarak hava durumundaki değişiklikleri günlük olarak gözlemler	
Doğadaki renk çeşitliliğini fark eder.	
Doğal afetlerin çevreyi nasıl değiştirdiğini söyler.	
İnsanların çevreyi hangi yollarla değiştirdiğini söyler	

MATEMATİK DERSİ PERFORMANS LİSTESİ

DOĞAL SAYILAR

Rakamları okur ve yazar.	
Nesne sayısı 10'dan az olan bir topluluktaki nesnelere sayısını	
Belirler bu sayıyı rakamla yazar.	
100 içinde ileriye doğru 1'er ve 10'ar ritmik sayar.	
20 içinde geriye birer sayar.	
Miktarı 10 ile 20 arasında olan bir grup nesneyi	
Onluk ve birliklerine ayırarak gösterir.	
Nesne gruplarını azlık ve çokluklarına göre karşılaştırır.	
Sıra bildiren ilk yirmi sayıyı kullanır.	

DOĞAL SAYILARLA TOPLAMA İŞLEMİ

Toplamanın bir araya getirme, ekleme ve çoğaltma anlamlarını fark eder	
Toplamı 20'ye kadar olan iki doğal sayının toplamını bulur	
Toplama işleminde sıfırın etkisini nedenleriyle açıklar.	
Toplama işleminde, toplanan yerleri değiştirildiğinde	
Toplamın değişmediğini gösterir.	
Toplamı 10 veya 20 olan sayı ikililerini belirler.	
20'ye kadar olan doğal sayıları, iki doğal sayının toplamı biçiminde yazar	
Toplamı 20'ye kadar olan iki doğal sayıyı zihinden toplar.	
Doğal sayılarla toplama işlemini gerektiren problemleri çözer ve kurar	

DOĞAL SAYILARLA ÇIKARMA İŞLEMİ

Çıkarmanın ayırma, azaltma ve eskitme anlamlarını fark eder.	
20'ye kadar olan iki doğal sayının farkını bulur, matematik cümlesini yazar ve modellerle gösterir	
Bir doğal sayıdan aynı doğal sayı çıkarıldığında 'sıfır' elde edildiğini gösterir.	
Bir çıkarma işleminde verilmeyen eksilen veya çıkanı bulur.	
20'ye kadar olan iki doğal sayının farkını zihinden bulur.	
Doğal sayılarla çıkarma işlemini gerektiren problemleri çözer ve kurar	

2.Basamak: Öğrencinin performans düzeyine uygun olarak eğitim programının hazırlanması gerekir.

EĞİTİM PROGRAMINI HAZIRLAMA AŞAMALARI

a)UZUN DÖNEMLİ AMAÇLAR VE YAZIMI

Uzun dönemli amaçlar, öğrenciden uzun bir zaman sonunda(bir öğretim dönemi yada öğretim yılı gibi)edinmesini istediğimiz davranışlardır.

Şu sorular öğrenci için uzun dönemli amaçların belirlenmesine yardım eder.

- Yetersizliği nedeniyle genel program alanlarından hangisinde sorunu var.
- Yeterli olduğu program alanları nelerdir?
- Öğrenci öğretim yılı sonunda ne yapması gerekir?

Örneğin;

Uzun Dönemli Amaç 1: Öğrenci yılsonunda okuma-yazma becerileri kazanır.

b)KISA DÖNEMLİ AMAÇLAR VE YAZIMI

Kısa dönemli amaçlar, Uzun dönemli amaca ulaşmak için kazanılması gereken alt becerileri ifade eder. Bir başka ifadeyle öğrencinin şu anki performans düzeyiyle UDA arasındaki ölçülebilir ara basamaklardır. Burada önemli olan UDA'ları mantıklı alt becerilere bölmektir.

Örneğin kalem tutmayı bilmeyen ve Uzun dönemli amacı "okuma yazma becerileri kazanır" olan bir öğrencinin kısa dönemli amaçları **1.**Öğrenci okuma yazmaya hazırlık becerilerini kazanır.(4/4) **2.**Öğrenci çizgi çalışmaları yapar.(4/4) **3.**Öğrenci sesleri ayırt eder.(4/4) vb.

Kısa dönemli amaçların öğeleri:

- 1.**BEP'de kısa dönemli amaçlar özel gereksinimli tek bir öğrenci için ve ismi ile ifade edilmelidir.
- 2.**Kısa dönemli amaçlarda öğrencinin ne yapacağı ve hedefe ulaşma ölçütü açıkça belirtilmelidir. Hedefe ulaşma ölçütünü hedefin içeriğine uygun olarak, zaman sınırını (Ders saati içinde uygun olarak oturur gibi),doğru madde oranı ya da yüzdesini (Beş denemenin beşinde doğru yazar gibi), belirten ölçüt türleri kullanılabilir.
- 3.**İstenilen davranışın hangi koşullar altında meydana geleceğinin açıkça belirtilmesi gerekir.

Amaçlar yazılırken mümkün olduğunca gözlenebilir ve somut olan ifadeler kullanılmalıdır. "Öğretmeni dinlemeyi bilir" ifadesi yerine "Öğrenci öğretmen konuşurken arkasına yaslanıp sessiz biçimde öğretmene bakar" ifadesi daha doğru bir ifadedir.

Örnek: Ahmet beş denemenin beşinde doğru olarak çizgi çalışması yapar.

..

c)ÖĞRETİMSSEL AMAÇLARIN OLUŞTURULMASI

Pek çok beceri kendisini oluşturan alt becerilere bölünebilir. Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler belirlenen hedeflere ulaşabilmeleri için becerilerin küçük ayrıntılara bölünüp sıralanması gerekmektedir. Örneğin bölme öğretilecek bir öğrenciye önce toplama çıkarma ve çarpma öğretilmelidir.Yukarıda anlatıldığı gibi KDA'lar sıralı ve mantıklı alt amaçlara bölünerek öğretimsel amaçlar oluşturulmalıdır.

3.Basamak;

Bireyselleştirilmiş Öğretim Programının Hazırlanması;

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programında yer alan hedeflerin gerçekleştirilmesi için hangi yöntem, araç-gereç, süre değerlendirme yöntemi kullanılacağını ifade eder. Aşağıda Bireyselleştirilmiş Öğretim Programı(BÖP)örneği bulunmaktadır.

NOT: BEP hazırlamakta yapılması gereken önce öğrencinin kontrol listeleri kullanılarak öğrencinin performansı alınması, performansına göre Uzun Dönemli Amaçların oluşturulması, bu amaçların Kısa dönemli amaçlara bölünmesi ve KDA ların öğretimsel amaçlarının belirlenmesidir. Söz konusu beceriler aşağıdaki BEP formuna kaydedilmelidir. Son olarak da becerilerin nasıl öğretileceği Bireyselleştirilmiş Öğretim Programı formuna kaydedilmelidir. Aşağıda formlar ve bir BEP ve BÖP örneği bulunmaktadır.

Örnek BEP

Ahmet İlköğretim 3.sınıf öğrencisi olup kaynaştırma eğitim programına devam etmektedir.

Ahmet'in Türkçe dersindeki performans kayıt listesi:

Duyduğu sesi ayırt eder.	+
Görsellerle sesi eşleştirir.	+
Sesi okuma çalışması yapar.	-
Sesi yazma çalışması yapar.	-
Seslerden hece oluşturur.	-
Heceleri okur.	-
Heceleri yazar.	-
Hecelerden kelime oluşturur.	-
Kelimeleri okur	-
Kelimeleri yazar.	-
Kelimeleri görsellerle eşleştirir.	-
Cümle oluşturur.	-
Cümle okur	-
Cümle yazar.	-
Cümleleri görsellerle ifade eder.	-
Metin oluşturur.	-
Metin okur.	-
Kendini yazılı ifade eder.	-
Noktalama işaretlerini bilir.	-

ÖRNEK BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI FORMU

Öğrencinin Adı-Soyadı:Ahmet
BEP hazırlama Tarihi :

Sınıfı:3
Ders :Türkçe

Öğrencini Performans Düzeyi

Öğrenci duyduğu sesi ayırt eder.Görsellerle sesi eşleştirebilir.Ama sesleri tanımamaktadır

Uzun Dönemli Amaç	Kısa Dönemli Amaçlar	Öğretimsel Amaçlar	Tarih
1.Öğrenci sene sonunda okuma-yazma becerileri kazanır	1.1 Ahmet okuma yazmaya hazırlık becerileri kazanır.(5/5) 1.2 Ahmet çizgi çalışmaları yapar. .(5/5) 1.3 Ahmet sesleri tanır.(5/5) 1.4 Ahmet seslerden hece oluşturur. .(5/5)	1.1.1 Ahmet defteri uygun olarak kullanır.(5/5) 1.1.2 Ahmet kalem uygun olarak kullanır.(5/5) 1.1.3 Ahmet silgiyi uygun olarak kullanır.(5/5)	
2.	2.1 2.2 2.3 2.4	2.1 2.2 2.3 2.4	
3.	3.1 3.2 3.3 3.4	3.1 3.2 3.3 3.4	
4.	4.1 4.2 4.3 4.4	4.1 4.2 4.3 4.4	

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ ÖĞRETİM PROGRAMI

Öğrencinin Adı Soyadı: **Ahmet**.....

Sınıf :...**3**.....

Tema	
Öğrencinin Performans Düzeyi	Öğrenci duyduğu sesi ayırt eder.Görsellerle sesi eşleştirebilir.Ama sesleri tanımamaktadır
Uzun Dönemli Amaç	Öğrenci sene sonunda okuma-yazma becerileri kazanır.
Kısa Dönemli Amaç	Ahmet okuma-yazmaya hazırlık becerileri kazanır.(5/5)
Öğretimsel Hedef	Ahmet defteri uygun olarak kullanır.(5/5)
Öğretim Süreci	
A)Öğretimin yapıldığı yer	Sınıf
B)Araç – gereç	Defter,kalem,silgi
C)Öğretimde Kullanılan Yöntemler	Açık anlatım,Model olma
D)Süre	40 dk.
E)Dersin işlenişi	Çalışmaya başlarken öğrencinin dikkatinin çekilmesi,çalışmanın amacının anlatılması.Uyması gereken kurallar ve pekiştireçlerin açıklanması.Çalışmada kullanılacak araç-gereç tanıtılması.Öğretmen tarafından defterin nasıl kullanılacağı açık anlatım yöntemiyle anlatılması.Model olunarak gösterilmesi.Öğrenciden gösterilenleri yapmasının istenmesi.Öğrencinin çalışmasının gözlenmesi.Gerek duyulursa fiziksel ve sözel yardımda bulunulması.
Değerlendirme	Öğrencinin öğretimsel sürecinin izlenmesi değerlendirilmesi ve sonuçların kaydedilmesi.

